Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України»
ДУ «ІСЩЛХ НАМН»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради
ДУ «ІСЩЛХ НАМН»
Протокол № 8 від «12» 04 2021 року
Уведено в дію наказ директора
ДУ «ІСЩЛХ НАМН»
№ 38/1 від «19» 04 2021 року
Директор ДУ «ІСЩЛХ НАМН»
_____ Станіслав ШНАЙДЕР

ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі»

Рівень підготовки – **третій (освітньо-науковий)**
(назва рівня вищої освіти)
Галузь знань – **22 «Охорона здоров'я»**
(шифр і назва галузі)
Спеціальність – **221 «Стоматологія»**
(код і найменування спеціальності)

Ступень, що присвоюється – доктор філософії

Розробники:

Д-р мед. наук, професор
Станіслав ШНАЙДЕР

Лікар-анестезіолог від. щелепно-лицевої хірургії
Геннадій ГЛАДКИЙ

Канд. мед. наук, старш. наук. співр
Віталій ІВАНОВ

м. Одеса 2021

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма вибіркової навчальної дисципліни (ВНД) «Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі» щодо підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (доктор філософії) за спеціальністю 221 «Стоматологія» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII, Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. № 1341, «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 р. №118, «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261.

Програма передбачає вивчення невідкладних станів, що можуть розвинутися у пацієнта на прийомі у стоматолога під час виконання маніпуляцій у щелепно-лицевй ділянці та становлять загрозу життю і здоров'ю. Дисципліна спрямована на оволодіння спеціальних (фахових) компетенцій здобувача, які в подальшому використовуються для встановлення діагнозу і вибору правильного методу лікування та надання першої допомоги, а також формування відповідальності, як фахівця, за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Предметом вивчення ВНД «Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі» є:

- поняття про невідкладні стани, діагностика та надання невідкладної допомоги;
- стандарти Європейської Ради Реанімації та протоколи надання допомоги у амбулаторних стоматологічних умовах;
- принципи та методологія застосування апаратно - інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих;
- оволодіння навичками та протоколами надання невідкладної допомоги при різних невідкладних станах;
- невідкладні стани у дітей та особливості надання допомоги;
- етичні та правові аспекти надання невідкладної допомоги лікарем - стоматологом в амбулаторних умовах.

Міждисциплінарні зв'язки базуються на знаннях, отриманих на загальнобіологічних (анатомії людини, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики), загальноклінічних (пропедевтики внутрішньої медицини, загальної хірургії, реаніматологія та анестезіологія, екстрена медична допомога), стоматологічних кафедрах (терапевтична стоматологія,

ортопедична стоматологія, дитяча стоматологія, ортодонтична стоматологія, хірургічна стоматологія). Інтегрує викладання з цими дисциплінами. Формує уміння застосовувати отримані знання з дитячої стоматології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна **мета** навчальної дисципліни «Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі» здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження та захисту дисертації в предметній області стоматології, результати якої мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисципліна спрямована на навчання та демонстрацію практичних навичок лікаря-стоматолога, необхідних для швидкого обстеження пацієнтів та ефективного проведення реанімаційних заходів. Програма базується на стандартах надання невідкладної допомоги у відповідності до рекомендації Європейської Ради Реанімації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі» є:

– визначити основні принципи організації і надання екстреної медичної допомоги в Україні;

– оволодіти навичками діагностики невідкладних станів на стоматологічному прийомі;

– навчитися розпізнавати невідкладні стани у роботі лікаря – стоматолога;

– навчитися визначити протокол з медицини невідкладних станів, який найбільше відповідає симптомам пацієнта;

– надати екстрену медичну допомогу відповідно до визначеного протоколу з медицини невідкладних станів з виконанням адекватних маніпуляцій;

– особливості надання проведення реанімації у дітей;

– вивчення лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги;

– опанувати організаційними принципами надання екстреної медичної допомоги і випадку надзвичайних ситуацій мирного часу.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами ***компетентностей*:**

інтегральні:

здатність виявляти та розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я;

загальні:

передбачають формування системного наукового світогляду, професійної етики та культурного кругозору:

ЗК1 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК2 Вміння планувати та управляти часом.

ЗК3 Вміння працювати автономно, з дотриманням етичних суджень, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК5 Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 Здатність працювати в команді та до фахового спілкування з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК7 Здатність оцінювати та підтримувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові, предметні):

забезпечують здатність до продукування нових ідей і розв'язування комплексних проблем у галузі 22 «Охорони здоров'я» та/або дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом 221 «Стоматологія».

СК1 Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі охорони здоров'я, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.

СК2 Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези галузі охорони здоров'я.

СК3 Здатність розробляти та управляти науковими проектами у галузі охорони здоров'я.

СК4 Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі охорони здоров'я відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5 Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6 Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК7 Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

СК8 Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

СК9 Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК10 Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Інтегративними кінцевими результатами навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна є:

РН1 Демонструвати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

РН2 Використовувати знання та методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

РН3 Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

РН4 Виявляти невирішені проблеми у предметній області стоматології та визначати шляхи їх вирішення

РН5 Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

РН6 Оцінювати та упорядковувати самостійно і критично аналіз і синтез наукових даних.

РН7 Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі охорони здоров'я.

РН8 Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

РН9 Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

РН10 Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації.

РН11 Складення пропозицій щодо фінансування досліджень та/або проектів, реєстрації прав інтелектуальної власності.

РН12 Давати доповіді, пояснювати аргументувати результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

РН13 Оволодіння іноземною мовою на рівні достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової діяльності іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних професійних, наукових та навчальних публікацій з відповідної тематики.

РН14 Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології при викладанні фахових стоматологічних дисциплін, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН15 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

РН16 Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.

РН17 Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи медико-біологічних досліджень, системне та прикладне програмне забезпечення, новітні практики використання інформаційних систем та комунікації в охороні здоров'я.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

– історію виникнення, розвитку та сучасний стан стоматологічної науки;

– етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, сучасні стандарти діагностики, диференціальну діагностику, лікування, невідкладну допомогу, профілактику, прогноз при стоматологічних захворюваннях та їх ускладненнях;

– актуальні наукові завдання та проблеми стоматології;

– сучасні підходи й методи до виконання міждисциплінарних наукових досліджень;

– теорію процесу пізнання та технологію педагогічного процесу;

– сучасні досягнення за напрямком наукового дослідження.

Аспірант (здобувач) має вміти:

– проводити навчальні заняття та консультації;

– проводити аналіз типової та атипової клінічної картини найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень;

– визначити тактику ведення хворих з органною патологією, яка має прояви в порожнині рота;

– складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження;

– проводити новітні методи лікування в стоматології ;

– проводити аналіз стоматологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях;

– проводити дослідження відповідно обраним методам;

– інтерпретувати результати сучасних методів дослідження;

– проводити критичний аналіз даних стоматологічних, антропометричних, біохімічних, морфологічних досліджень;

– отримувати та інтерпретувати нові наукові факти, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Невідкладні стани, перша допомога на стоматологічному прийомі» складається з **3** кредитів ЄКТС (**90** годин): **44** аудиторні години, з них **6** годин – лекції та **38** годин – семінарські/практичні заняття, та **46** годин для самостійної роботи.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділу і тем	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські /практичні заняття	Самостійна робота	Усього
1	Поняття про невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації. Оцінка гострого стану хворого. Підхід за системою ABCDE.	2	2	4	8
2	Принципи та методологія застосування апаратно - інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Принципи апаратного моніторингу невідкладних станів.		2	4	6
3	Невідкладна допомога при патології серцево-судинної системи. ГКС: напад стенокардії, гострий інфаркт міокарда, раптова коронарна смерть. Гіпертонічний криз. Синкопальні стани. Колапс. Кома. ТЕЛА (тромбоемболія легеневої артерії). ГЛШН (гостра лівошлуночкова недостатність). Клінічна та біологічна смерть.		2	4	6
4	Загальні принципи та техніка проведення серцево-легеневої реанімації. Принципи проведення автоматичної зовнішньої дефібриляції за стандартами Європейської Ради Реанімації.		2	2	4
5	Невідкладна допомога при розладах нервової	2	2	2	6

	системи. Судомний синдром. Гостре порушення мозкового кровообігу. Больовий шок. Особливості ведення стоматологічних хворих з психо-неврологічною патологією.				
6	Невідкладна допомога при розладах ендокринної системи. Гіпо - і гіперглікемічна коми, кетоацидотична кома та тиреотоксичний криз. Гостра недостатність надниркових залоз (гострий гіпокортицизм).		4	4	8
7	Анафілактичний шок, набряк Квінке, кропивниця, гострі токсикоз-алергічні ураження шкіри та слизових оболонок. Невідкладна терапія в амбулаторних умовах.		2	2	4
8	Невідкладна допомога при патології дихальної системи.. Невідкладна допомога при гіпервентиляції та загостренні хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ).		2	6	8
9	Невідкладна допомога при непрохідності дихальних шляхів. Асфіксія (клінічні форми). Техніка та принципи конікотомії.		2	4	6
10	Невідкладна допомога при ураженні токсичними речовинами (в т.ч. кислотами та лугами). Гострі отруєння. Стан гіпо - та гіпертермії. Електротравма.		2	2	4
11	Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях (в т.ч. ЩЛД). ЧМТ. Забій та струс головного мозку. Пошкодження спинного мозку.		4	2	6
12	Невідкладна допомога при гострих кровотечах (в т.ч. ЩЛД). Методи та принципи зупинки кровотечі.		4	2	6
13	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічного кабінету (клініки).		2	4	6
14	Невідкладні стани у дітей. Оцінка гострого стану у дитини. Підхід ABCDE. Принципи та особливості проведення реанімації у дітей. Перша медична допомога при обструкції дихальних шляхів стороннім тілом.	2	2	2	6
15	Професіональні, етичні та правові аспекти надання невідкладної допомоги лікарем - стоматологом в амбулаторних умовах.		4	2	6
	Усього по дисципліні	**6**	**38**	**46**	**90**

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації. Оцінка гострого стану хворого. Підхід за системою ABCDE.	2
2	Невідкладна допомога при розладах нервової системи. Судомний синдром. Гостре порушення мозкового кровообігу. Больовий шок. Особливості ведення стоматологічних хворих з психо-неврологічною патологією.	2
3	Невідкладні стани у дітей. Оцінка гострого стану у дитини. Підхід ABCDE. Принципи та особливості проведення реанімації у дітей. Перша медична допомога при обструкції дихальних шляхів стороннім тілом.	2
	Всього:	**6**

4. Теми семінарських/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації. Оцінка гострого стану хворого. Підхід за системою ABCDE.	2
2	Принципи та методологія застосування апаратно - інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Принципи апаратного моніторингу невідкладних станів.	2
3	Невідкладна допомога при патології серцево-судинної системи. ГКС: напад стенокардії, гострий інфаркт міокарда, раптова коронарна смерть. Гіпертонічний криз. Синкопальні стани. Колапс. Кома. ТЕЛА (тромбоемболія легеневої артерії). ГЛШН (гостра лівошлуночкова недостатність). Клінічна та біологічна смерть.	2
4	Загальні принципи та техніка проведення серцево-легеневої реанімації. Принципи проведення автоматичної зовнішньої дефібриляції за стандартами Європейської Ради Реанімації.	2
5	Невідкладна допомога при розладах нервової системи. Судомний синдром. Гостре порушення мозкового	2

	кровообігу. Больовий шок. Особливості ведення стоматологічних хворих з психо-неврологічною патологією.	
6	Невідкладна допомога при розладах ендокринної системи. Гіпо - і гіперглікемічна коми, кетоацидотична кома та тиреотоксичний криз. Гостра недостатність надниркових залоз (гострий гіпокортицизм).	4
7	Анафілактичний шок, набряк Квінке, кропивниця, гострі токсикоз-алергічні ураження шкіри та слизових оболонок. Невідкладна терапія в амбулаторних умовах.	2
8	Невідкладна допомога при патології дихальної системи.. Невідкладна допомога при гіпервентиляції та загостренні хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ).	2
9	Невідкладна допомога при непрохідності дихальних шляхів. Асфіксія (клінічні форми). Техніка та принципи конікотомії.	2
10	Невідкладна допомога при ураженні токсичними речовинами (в т.ч. кислотами та лугами). Гострі отруєння. Стан гіпо - та гіпертермії. Електротравма.	2
11	Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях (в т.ч. ЩЛД). ЧМТ. Забій та струс головного мозку. Пошкодження спинного мозку.	4
12	Невідкладна допомога при гострих кровотечах (в т.ч. ЩЛД). Методи та принципи зупинки кровотечі.	4
13	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічного кабінету (клініки).	2
14	Невідкладні стани у дітей. Оцінка гострого стану у дитини. Підхід ABCDE. Принципи та особливості проведення реанімації у дітей. Перша медична допомога при обструкції дихальних шляхів стороннім тілом.	2
15	Професіональні, етичні та правові аспекти надання невідкладної допомоги лікарем - стоматологом в амбулаторних умовах.	4
	Всього:	**38**

5. Самостійна робота

№ з/п	**Назва теми**	**Кількість годин**
1	Поняття про невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації. Оцінка гострого стану хворого. Підхід за системою ABCDE.	4

2	Принципи та методологія застосування апаратно - інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Принципи апаратного моніторингу невідкладних станів.	4
3	Невідкладна допомога при патології серцево-судинної системи. ГКС: напад стенокардії, гострий інфаркт міокарда, раптова коронарна смерть. Гіпертонічний криз. Синкопальні стани. Колапс. Кома. ТЕЛА (тромбоемболія легеневої артерії). ГЛШН (гостра лівошлуночкова недостатність). Клінічна та біологічна смерть.	4
4	Загальні принципи та техніка проведення серцево-легеневої реанімації. Принципи проведення автоматичної зовнішньої дефібриляції за стандартами Європейської Ради Реанімації.	2
5	Невідкладна допомога при розладах нервової системи. Судомний синдром. Гостре порушення мозкового кровообігу. Больовий шок. Особливості ведення стоматологічних хворих з психо-неврологічною патологією.	2
6	Невідкладна допомога при розладах ендокринної системи. Гіпо - і гіперглікемічна коми, кетоацидотична кома та тиреотоксичний криз. Гостра недостатність надниркових залоз (гострий гіпокортицизм).	4
7	Анафілактичний шок, набряк Квінке, кропивниця, гострі токсикоз-алергічні ураження шкіри та слизових оболонок. Невідкладна терапія в амбулаторних умовах.	2
8	Невідкладна допомога при патології дихальної системи.. Невідкладна допомога при гіпервентиляції та загостренні хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ).	6
9	Невідкладна допомога при непрохідності дихальних шляхів. Асфіксія (клінічні форми). Техніка та принципи конікотомії.	4
10	Невідкладна допомога при ураженні токсичними речовинами (в т.ч. кислотами та лугами). Гострі отруєння. Стан гіпо - та гіпертермії. Електротравма.	2
11	Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях (в т.ч. ЩЛД). ЧМТ. Забій та струс головного мозку. Пошкодження спинного мозку.	2
12	Невідкладна допомога при гострих кровотечах (в т.ч. ЩЛД). Методи та принципи зупинки кровотечі.	2
13	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах стоматологічного кабінету (клініки).	4

14	Невідкладні стани у дітей. Оцінка гострого стану у дитини. Підхід ABCDE. Принципи та особливості проведення реанімації у дітей. Перша медична допомога при обструкції дихальних шляхів стороннім тілом.	2
15	Професіональні, етичні та правові аспекти надання невідкладної допомоги лікарем - стоматологом в амбулаторних умовах.	2
	Всього:	**46**

6. Методи навчання.

Викладання ВНД на практичних заняттях забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, навчальні фільми), інформаційним ресурсом ДУ «ІСЩЛХ НАМН», алгоритмами виконання практичних вмінь і структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні питань ВНД забезпечується методичними розробками з СР, наочними засобами навчання (презентації, навчальні фільми), інформаційним ресурсом ДУ «ІСЩЛХ НАМН», тематикою самостійних завдань, алгоритмами самоконтролю знань і вмінь.

Проведення підсумкового контролю забезпечується методичними розробками для практичних занять та методичними розробками з СР, інформаційним ресурсом ДУ «ІСЩЛХ НАМН», системою тестового контролю, стандартизованими контрольними питаннями, структурованими алгоритмами контролю практичних вмінь.

7. Методи контролю

Усне опитування, перевірка опанування практичних навичок.

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді поточного контролю та дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу, та підсумковому контролю знань.

Поточний контроль здійснюється на кожному з практичних занять та під час самостійної роботи у відділеннях лікувальних заходів. Викладач аналізує роботу у клініці, враховуючи дисципліну (не повинно бути пропусків без поважної причини), якість оволодіння практичними навичками, застосування принципів етики та деонтології у практиці лікаря.

Для поточного контролю рекомендується застосовувати наступні засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти:

- усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда;
- контроль виконання практичних навичок на манекенах;
- тест-контроль теоретичної підготовки;
- розв’язання типових та нетипових клінічних ситуаційних задач.

Готовність до заняття (початковий етап) перевіряється під час співбесіді на початку заняття.

Основний етап практичного заняття передбачає відпрацювання практичних навичок, роботу у клініці. Контроль основного етапу заняття відбувається шляхом оцінювання виконання практичних навичок, вміння діяти у типових ситуаціях.

На заключному етапі проводиться підсумок практичної діяльності під час заняття, дається завдання на час виконання самостійної роботи.

Оцінка за заняття являє собою середнє від суми оцінок початкового, основного та заключного етапів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності: при засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність виставляються оцінки за 4-х бальною традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), які потім конвертуються у бали 200-бальної шкали.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Підсумковий контроль знань слугує для перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни шляхом контролю теоретичних знань та практичних навичок.

8. Форма підсумкового контролю успішності

Форма підсумкового контролю успішності вивчення дисципліни є залік, який здійснюється після вивчення всіх тем. До підсумкового оцінювання дисципліни допускаються здобувачі, які виконали навчальну програму в повному обсязі. Оцінка з дисципліни виставляється як середня оцінка з усіх тем, на які структурована навчальна дисципліна.

9. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали за 200-бальною шкалою наступним чином: вираховується середній бал (за чотирьох бальною шкалою) за поточну успішність протягом змістовного модулю, множиться на коефіцієнт 40 та округляється до цілого згідно загальноприйнятих правил.

Вихідна оцінка = Середнє від суми балів за модуль х 40

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для дисципліни вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «3» на кожному занятті та складає 120 балів.

Максимальна кількість балів за навчальну діяльність складає 200 балів.

Кількість балів з дисципліни, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Кількість балів	Оцінка ECTS
180 – 200	A
150 – 179	B
120 – 149	C
0-119	D

Кількість балів з дисципліни, конвертується у 4-х бальну шкалу таким чином:

Кількість балів	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
180 – 200	«відмінно»	«зараховано»
150 – 179	«добре»	
120 – 149	«задовільно»	
0 – 119	«не задовільно»	«не зараховано»

10. Методичне забезпечення

– плани практичних занять та самостійної роботи здобувачів;
– методичні рекомендації та розробки для викладача;
– методичні вказівки до практичних занять для здобувачів;
– методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів;
– тестові та контрольні завдання до практичних занять;
– питання та ситуаційні завдання до контролю засвоєння розділу;
– відпрацювання навичок на манекенах;
– навчальне обладнання, навчальні фантоми та муляжі;
– технічні засоби навчання: комп'ютери з доступом до мережі інтернет, використання відео- та фототеки;
– перелік теоретичних питань та завдань для перевірки практичних навичок під час заліку.

11. Рекомендована література

Основна:

1. І.М. Скрипник, П.М. Скрипніков, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. Невідкладні стани в стоматологічній практиці. Навч. Посібник. К.:ВСВ "Медицина", 2013. - 224с.

2. І.Г. Круповницька, Ю.Г. Кононенко, Н.В. Нейко, М.М. Рожко. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога. Навчальний посібник. Нова книга. Вінниця. - 2017: 288 с.

3. І.І. Тітов, О.В. Волошинський, О.І. Дацюк. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах. Навчальний посібник. Вид. 5-те допов. і випр. Вінниця: Нова книга, 2012. - 344 с.

4. Бодулев О.Ю., Дикий О.М., Могильник А.І. та ін. Екстренна та невідкладна медична допомога. Навчальний посібник. - Вінниця: Нова книга, 2017. - 240 с.

5. Клінічні протоколи надання медичної допомоги. Медицина невідкладних станів : [зб. док.] / Департамент охорони здоров'я викон. органу Київ. міськради (Київ міськдержадмін.), Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики ; [відп. ред. Т. В. Марухно]. - Київ : МНІАЦ мед.статистики : Медінформ, 2015. 273 с. : рис., табл. - (Нормативні директивні правові документи).

6. Практичні навички з медицини невідкладних станів / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, А.В. Вершигора та ін. – Київ, 2008. – 163 с.

7. Наказ МОЗ України 29.08.2008 №500 / Про заходи щодо удосконалення надання екстреної медичної допомоги населенню в Україні.

8. Наказ МОЗ України від 15 січня 2014 р. № 34 «Про впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги «Гіпертонічний криз», ««Раптова серцева смерть», «Гостра дихальна недостатність», «Гіповолемічний шок», «Гострі отруєння», «Тромбоемболія легеневої артерії».

9. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога: навчальний посібник / Купновицька І.Г., Кононенко Ю.Г., Нейко Н.В., Рожко М.М.; за ред.: Кононенка Ю.Г., Купновицької І.Г. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 288 с.: іл.

Допоміжна:

1. Екстрена медична допомога : [посібник] / [М. І. Швед та ін.] ; за ред. проф. М. І. Шведа. - Тернопіль : ТДМУ :Укрмедкнига, 2015. - 419, [3] с.

2. Діагностика і лікування невідкладних станів у дітей: навчальний посібник (2-е видання, доп.) А. П. Волосовец, Н. В. Нагорна, С. П. Кривопустов та ін. – Донецьк: Заславський А. Ю, 2010. – 160 с.

3. Диференційна діагностика генералізованої епілепсії та неепілептичних пароксизмів у дітей раннього віку.-Методичні рекомендації.-Київ.-2011.-22с.

4. Інсульти: тактика, стратегія ведення, профілактика, реабілітація та прогноз.-Монография.-Київ.-2010.- 320 с.

5. Медицина невідкладних станів. Підручник під ред. І. С.Зозулі.- К.:Медицина, 2012.- 728 с.

6. Медицина невідкладних станів. Вибрані клінічні лекції. Вид. 3-є, випр. і доп./ Під ред. професора Ніконова В.В., Феськова А.Е., Федака Б.С. – Донецьк: Заславський А. Ю., 2008 – Т.1. – 503 с.

7. Невідкладні стани при гострих отруєннях. – Навчальний посібник за редакцією професора Зозулі І. С., доцента Іващенко О. В. - Київ.-2008.- 104 с.

8. Особливості застосування ларингеальних масок при невідкладних станах на догоспітальному та ранньому стаціонарному етапах. - Методичні рекомендації. – Київ, 2010. – 24 с.

9. Практичні навички з медицини невідкладних станів. – Навчальний посібник за редакцією професора Зозулі І. С.-Київ.-2008.- 164 с.

10. Методичні рекомендації для керівників баз стажування з підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Медицина невідкладних станів» – Методичні рекомендації . – Вінниця. – 2014. – 30 с.

11. Алгоритм обстеження дітей з підозрою на наявність гострого порушення мозкового кровообігу. – Методичні рекомендації.-Вінниця.-2015.-25 с.

15. Глушко Л.В. Алгоритми надання невідкладної допомоги у критичних станах. – Вінниця: Нова книга, 2004. - 208 с.

16. Мавродій В. М. Довідник з невідкладної і інтенсивної терапії. Програми успішної практики для грамотних лікарів / В. М. Мавродій. – 5-е вид., перераб. і доп. – Київ : Заславський А.Ю, 2016. - 581 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я України: http://moz.gov.ua/
2. Національна наукова медична бібліотека України: http://www.library.gov.ua/
3. Бібліотека Одеського національного медичного університету: http://libblog.odmu.edu.ua/?m=1
4. Університетська бібліотека ОНМедУ http://onmedu.edu.ua/osvita/biblioteka
5. Центр тестування МОЗ України: http://testcentr.org.ua/
6. Архів журналу «Вісник стоматології»: http://www.visnyk.od.ua
7. Архів журналу «Інновації в стоматології»: https://www.instom.od.ua/index.php/nauchnaya-deyatelnost/izdatelskaya-deyatelnost/innovatsii-v-stomatologii
8. Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: http://www.medscape.com
9. Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: http://www.pubmed.com
10. Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: https://emedicine.medscape.com/pulmology
11. Кафедра терапевтичної стоматології ОНМедУ https://onmedu.edu.ua/kafedra/terapevtichnoi-stomatologii
12. Кафедра загальної стоматології ОНМедУ https://onmedu.edu.ua/kafedra/zagalnoi-stomatologii
13. Кафедра ортопедичної стоматології ОНМедУ: https://onmedu.edu.ua/kafedra/ortopedichnoi-stomatologii
14. Кафедра хірургічної стоматології ОНМедУ: https://onmedu.edu.ua/kafedra/hirurgichnoi-stomatologii